

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Σχέδιο πρότασης για τη Συνταγματική Αναθεώρηση»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Το Ποτάμι προσέρχεται στην Επιτροπή της Συνταγματικής Αναθεώρησης της Βουλής με αίσημα ευθύνης και αποφασιστικότητας. Καταθέτουμε μία ολοκληρωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη δέσμη δεκατεσσάρων (14) προτεινόμενων αλλαγών που θα ανανεώσουν το Σύνταγμά μας και θα βελτιώσουν τις λειτουργίες της δημοκρατίας μας. Να μην χαθεί η ευκαιρία.

Ο τόπος έχει ανάγκη από ένα νέο Σύνταγμα.

Χωρίς αναχρονιστικές αντιλήψεις και χωρίς λαϊκισμούς.

Πρέπει:

- Να εξαλείψουμε τη σκανδαλώδη ατιμωρησία του πολιτικού συστήματος.
- Να ενισχύσουμε τη διάκριση των εξουσιών.
- Να βάλουμε όρια στις θητείες και στους εκλεγμένους.
- Να κατοχυρώσουμε το φιλελεύθερο ευρωπαϊκό χαρακτήρα του κράτους.
- Να θωρακίσουμε τα ατομικά δικαιώματα.
- Να εξασφαλίσουμε την πολιτική σταθερότητα.
- Να προστατεύσουμε το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.
- Να δώσουμε τη δυνατότητα σπουδών σε μη κρατικά Πανεπιστήμια στη χώρα μας.
- Να απελευθερώσουμε την οικονομία από τα δεσμά του κρατισμού και το δημόσιο από την παντοκρατορία των κομμάτων.
- Να εναρμονίσουμε υποχρεώσεις και δικαιώματα με την ψηφιακή εποχή.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

1. Ενίσχυση του Προέδρου της Δημοκρατίας

Χρειάζονται θεσμικά αντίβαρα και λελογισμένη ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ανισορροπία που προέκυψε από την υπερενίσχυση του θεσμού του Πρωθυπουργού.

- Ο Πρόεδρος να έχει τη δυνατότητα να συγκαλεί με πρωτοβουλία του το Συμβούλιο των Πολιτικών Αρχηγών, το οποίο από άτυπο αποκτά θεσμικό χαρακτήρα (άρθρο 32 Σ).

- Να ορίζει τους προέδρους των Ανεξάρτητων Αρχών από κατάλογο που προτείνει η Βουλή (άρθρο 101α Σ).

- Να επιλέγει την ηγεσία της Δικαιοσύνης από τους καταλόγους που θα συντάσσουν οι ολομέλειες των Ανώτατων Δικαστηρίων (άρθρο 90Σ).

- Να αποσυνδεθεί η διάλυση της Βουλής από την Προεδρική εκλογή (άρθρο 32 Σ).

2. Σταθερός εκλογικός κύκλος.

Η χώρα βρίσκεται συνεχώς σε εκλογική τροχιά, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μονίμως κλίμα πολιτικής αστάθειας.

Δύο από τις πιο σημαντικούς λόγους πρόωρης προσφυγής στις κάλπες αποτελούν η αδυναμία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και η καταχρηστική εφαρμογή της πρόβλεψης του Συντάγματος περί αντιμετώπισης «εθνικού θέματος εξαιρετικής σημασίας».

Προτείνουμε:

- Αν και η τρίτη ψηφοφορία για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, αποβεί άκαρπη, τότε παρατείνεται η θητεία του νυν Προέδρου μέχρι να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη πλειοψηφία (άρθρο 30 Σ). Στις ψηφοφορίες υπάρχει η δυνατότητα αλλαγής υποψήφιου Προέδρου.

- Εναλλακτική Πρόταση: Αν στις δύο πρώτες ψηφοφορίες δεν εκλεγεί Πρόεδρος, τότε η εκλογή γίνεται με απλή πλειοψηφία από διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα με τη συμμετοχή των Ευρωβουλευτών, των περιφερειαρχών και των δημάρχων των 21 μεγαλύτερων πληθυσμιακά δήμων (άρθρο 32 Σ).

- Συμφωνούμε με την εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας. «Η Βουλή να μην μπορεί να ρίξει την Κυβέρνηση αν συγχρόνως δεν είναι σε θέση να αναδείξει νέα», προτείνουμε όμως: Ο Πρωθυπουργός που ζητάει πρόωρη προσφυγή σε εκλογές, για να αντιμετωπιστεί «εθνικό θέμα εξαιρετικής σημασίας», πρέπει να έχει την έγκριση των 3/5 της Βουλής (άρθρο 41Σ).

Εμείς δεν είμαστε με τη διαλυτική απλή αναλογική, ούτε με την υπερενισχυμένη των 50 εδρών.

Πιστεύουμε σε ένα αναλογικό μόνονους για το πρώτο κόμμα, για παράδειγμα, 1 έδρα για κάθε 1% πάνω από το 25% και μέχρι το 40%. Δηλαδή στο 30% 30 επιπλέον έδρες, ενώ στο 44 %, 40 επιπλέον έδρες.

Όπως πιστεύουμε και στη διπλή ψήφο. Στη μια τον τοπικό σου Βουλευτή - ανεξαρτήτως κόμματος - και στην άλλη την περιφερειακή λίστα του κόμματός σου. Αυτή βγάζει και το ποσοστό του κόμματος (άρθρο 54 Σ).

Να μπει όριο στις θητείες των Βουλευτών και των αιρετών, έως 3 συνεχόμενες θητείες (άρθρο 51Σ).

Άμεση ρύθμιση της άσκησης του δικαιώματος ψήφου στους Έλληνες του εξωτερικού είτε με συνταγματική διάταξη (άρθρα 54 και 108 Σ) είτε με σχετικό νόμο.

3. Κατάργηση ατιμωρησίας του πολιτικού προσωπικού

Για την ποινική ευθύνη Υπουργών προτείνουμε την κατάργηση των ειδικών προβλέψεων παραγραφής, ώστε να ισχύουν οι ίδιοι χρόνοι παραγραφής αξιόποινων πράξεων για Υπουργούς και πολίτες (άρθρο 86 Σ).

Προτείνουμε τη θεσμοθέτηση Δικαστικού Συμβουλίου με πλειοψηφία ανώτατων δικαστών και εισαγγελέων, που θα έχει την αρμοδιότητα για τη δίωξη πολιτικών προσώπων.

Η άρση ασυλίας των Βουλευτών να μην είναι πλέον αρμοδιότητα της Βουλής, αλλά να αποφασίζει γι' αυτήν Δικαστικό Συμβούλιο με πλειοψηφία δικαστών και εισαγγελέων του Εφετείου (άρθρο 62 Σ).

4. Μη κρατικά πανεπιστήμια

Να παρέχεται η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Ιδρυμάτων κύρους και αξιόπιστων, με διαδικασίες αυστηρής πιστοποίησης, ελέγχου και διαρκούς αξιολόγησης, όπως και στα Δημόσια, ώστε να τελειώσει η απαράδεκτη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σήμερα με τα «κατ' ευφημισμόν» Πανεπιστήμια που λειτουργούν με άδεια της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου (άρθρο 16 Σ).

5. Ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης με αλλαγή του τρόπου επιλογής της ηγεσίας της

Η ηγεσία της Δικαιοσύνης να επιλέγεται από κατάλογο προσώπων που προτείνεται από το κάθε Ανώτατο Δικαστήριο. Οι προτάσεις να συζητούνται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας και να κατατίθενται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος θα επιλέγει από τον κατάλογο (άρθρο 90Σ).

Οι αντιπρόεδροι των Ανώτατων Δικαστηρίων επιλέγονται από την ολομέλεια του αντίστοιχου δικαστηρίου με μυστική ψηφοφορία.

6. Σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους

Οριοθέτηση των σχέσεων Εκκλησίας-Κράτους ώστε να αποσαφηνίζεται ο διακριτός ρόλος της Εκκλησίας, μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον πραγματικής θρησκευτικής ελευθερίας. Αναγνωρίζουμε την ιστορική συμβολή της Ορθοδοξίας, αλλά το κράτος πρέπει να είναι θρησκευτικά ουδέτερο. Διασφαλίζουμε πλήρως την θρησκευτική ελευθερία, αλλά η εκπαίδευση στα σχολεία δεν είναι υπόθεση των Μητροπολιτών. Η Πολιτεία πρέπει να έχει εποπτεία στους τόπους λατρείας και να ασκεί έλεγχο στη σύσταση εκκλησιών, τζαμιών, συναγωγών και κάθε άλλου τόπου λατρείας θρησκευτικού δόγματος (άρθρο 3Σ, 13Σ και άρθρο 16 παρ. 2 Σ).

7. Τροποποίηση του τρόπου στελέχωσης των ανεξάρτητων αργών

Αλλαγή της απαιτούμενης πλειοψηφίας για τη στελέχωση των ανεξάρτητων αρχών στα της Διάσκεψης των Προέδρων. Η επιλογή των προέδρων των ανεξάρτητων αρχών, γίνεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας από κατάλογο που προτείνει η Διάσκεψη (άρθρο 101 παράγραφοι 1, 2 Σ).

8. Αποκομματικοποίηση του κράτους

Ενίσχυση της παρουσίας μόνιμων αξιοκρατικά επιλεγμένων στελεχών και ειδικών στην κυβερνητική και κρατική πυραμίδα.

Ανοικτές, διαφανείς και αξιοκρατικές προσκλήσεις ενδιαφέροντος για πλήρωση θέσεων με αυξημένη ευθύνη (γενικοί γραμματείς υπουργείων, πρόεδροι οργανισμών, σύμβουλοι και ειδικοί σύμβουλοι). Ασυμβίβαστο μεταξύ της ιδιότητας του μέλους των ανώτερων οργάνων του κόμματος και έμμισθων πολιτικών θέσεων στον κυβερνητικό μηχανισμό και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (άρθρο 103Σ).

9. Κρίση περί αντισυνταγματικότητας των νόμων

Η συχνή έγερση ζητημάτων αντισυνταγματικότητας των νόμων, δημιουργεί ζήτημα ασφαλείας δικαίου, ενώ υπάρχουν αποφάσεις που εγείρουν ζητήματα σοβαρότητας. Θα πρέπει να προστατεύσουμε την οικονομία και την κοινωνία από τις συχνά αντιφατικές αποφάσεις κατώτερων δικαστηρίων για δημοσιονομικά ζητήματα. Ένας ειρηνοδίκης γίνεται ξαφνικά υπερυπουργός Οικονομικών.

Ο θεσμός της πιλοτικής δίκης πρέπει να επεκταθεί. Να είναι πλέον υποχρεωτικό για όλα τα δικαστήρια όταν καταλήγουν σε κρίση περί αντισυνταγματικότητας να παραπέμπουν το ζήτημα στην ολομέλεια του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου (άρθρο 93. παρ. 4 Σ).

10. Έλεγχος στο δημόσιο χρήμα - διαφάνεια στις συμβάσεις

Ιδρύεται Ελεγκτική Αρχή με πλήρη ανεξαρτησία και αυτοδιοίκηση, για τον έλεγχο των εσόδων και των δαπανών του κράτους και των δημόσιων νομικών προσώπων και για την υποβολή της οικονομικής διαχείρισής τους.

Η Ελεγκτική Αρχή απαρτίζεται από ανώτατους και ανώτερους δικαστικούς λειτουργούς, καθώς και από ανώτατους δημόσιους υπαλλήλους σώματος και τεχνοκράτες εγνωσμένου κύρους (άρθρο 79 - 80Σ).

11. Απελευθέρωση της οικονομίας από τα δεσμά του κρατισμού

Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία σε συνθήκες ελεύ-

θερου ανταγωνισμού κατοχυρώνεται. Δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας (άρθρο 106 Σ). Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατοχυρώνεται και συνταγματικά ως ανεξάρτητη αρχή (άρθρο 101Α Σ).

12. Ειδικό καθεστώς για αύξηση των επενδύσεων

Επιτρέπεται η παροχή με νόμο οικονομικών και φορολογικών κινήτρων για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων με κεφάλαια εξωτερικού.

Γι' αυτές τις επενδύσεις θα πρέπει να υπάρξει δέσμευση του ελληνικού δημοσίου να μη μεταβάλει το νομοθετικό και φορολογικό καθεστώς και τους όρους των σχετικών αδειών επί ορισμένο χρονικό διάστημα (άρθρο 106 Σ).

13. Αλλανή της αναθεωρητικής διαδικασίας

Η Βουλή να μπορεί να προχωρήσει στην αναθεώρηση άρθρων του Συντάγματος (εκτός από εκείνα που αφορούν στη μορφή του πολιτεύματος) με πλειοψηφία. Οι διατάξεις που αναθεωρούνται δεν μπορούν να αναθεωρηθούν ξανά πριν από την πάροδο 5ετίας (άρθρο 110 Σ).

- Τέλος, οι προτεραιότητες αλλάζουν και πρέπει να αλλάζουν ανάλογα με την εποχή.

14. Προστασία του περιβάλλοντος και διαγενεακή δικαιοσύνη.

Οι δύο νέες προτεραιότητες της Ευρώπης και της Ελλάδας.

Προτείνουμε:

Στις πρωταρχικές υποχρεώσεις της Πολιτείας, όπως αυτές ορίζονται στο Άρθρο 2, να προβλεφθεί ότι: α) αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας η αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος και η άρση των διαγενεακών ανισοτήτων και β) ότι η Πολιτεία ενεργεί για την προστασία του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 2 Σ, 21Σ και άρθρο 24 Σ).

Οι προτείνοντες Βουλευτές της Κ.Ο. ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Σταύρος Θεοδωράκης
Γιώργος Αμυράς
Σπύρος Δανέλλης
Σπύρος Λυκούδης
Γιώργος Μαυρωτάς
Γρηγόρης Ψαριανός